

عنوان مقاله:

کارکرد تمدن قرآن؛ یک بررسی مقدماتی در قلمرو تمدن پیشین اسلام

محل انتشار:

فصلنامه نقد و نظر، دوره 20، شماره 80 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

محسن الویری - دانشیار دانشگاه باقر العلوم

خلاصه مقاله:

اگر تمدن را مجموعه ای از مؤلفه هایی بدانیم که مبتنی بر یک اندیشه بنیادی و در قالب نظام های گوناگون سامان می یابد، خاستگاه این اندیشه بنیادی در تمدن پیشین مسلمانان، آموزه های وحیانی اسلام بود که هسته مرکزی این آموزه ها در قرآن آمده است. به این ترتیب، قرآن بنیان معرفتی، منطق ترکیب و تعیین کننده چگونگی رابطه میان اجزا و ترسیم کننده جهت اصلی تمدن مسلمانان بوده است. این یافته را می توان با نگاهی درونی به قرآن و بررسی آموزه های تمدنی آن از یک سو و نگاهی بیرونی به واقعیت تمدن اسلامی، کارکردها و نقش آفرینی های قرآن در آن مستند ساخت. این نوشتار به موضوع دوم، یعنی کارکرد تمدنی قرآن پرداخته و آن را در دو محور اصلی بررسی کرده است: اثرگذاری قرآن بر روح کلی و جهت گیری های تمدن اسلامی و اثرگذاری قرآن بر اجزا و مظاهر تمدن اسلامی. در محور دوم دانش ها، هنرها، فضاهای کالبدی زیست بوم های مسلمانان و زندگی اجتماعی مسلمانان بررسی شده است. نتیجه اینکه کنار رفتن آموزه های قرآنی از صحنه اجتماع مسلمانان و محدود ماندن آن در ساحت مسائل اندیشه ای غیرمرتبط با نیازهای اجتماعی، نقطه آغاز ایستایی تمدن اسلامی خواهد بود، ولی وضعیت کنونی تمدنی بشر و پیچ تاریخی جابه جایی تمدن ها، زمینه ساز ورود دوباره قرآن به صحنه تمدن و محور قرار گرفتن آن در تمدن جدید اسلامی است.

کلمات کلیدی:

قرآن، تمدن اسلامی، اندیشه تمدنی، روح تمدن، مبانی تمدن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/542790>

